

فصلنامه برنامه‌ریزی منطقه‌ای، سال ۶، شماره پیاپی ۲۲، تابستان ۱۳۹۵

شاپای چاپی: ۶۷۳۵-۲۲۵۱ - شاپای الکترونیکی: ۷۰۵۱-۲۴۲۳

<http://jzpm.miau.ac.ir>

تحلیل عملکرد دهیاری‌ها در فرایند توسعه اقتصادی سکونتگاه‌های روستایی مورد: بخش بادرود - شهرستان نطنز

حیدر لطفی^۱: استادیار گروه جغرافیا، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران

سعید صالحیان بادی: دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

حمیدرضا قاسمی بادی: کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

دریافت: ۱۳۹۴/۶/۱۵ صص ۱۷۶-۱۶۵ پذیرش: ۱۳۹۴/۱۱/۱۲

چکیده

یکی از محورهای اساسی در تحلیل مسائل روستایی، توجه به ساختار مدیریت در این جوامع است. روستاها به منزله مکان‌هایی خاص با شیوه زندگی متفاوت نسبت به شهرها نیازمند الگوی مدیریتی مجزا و منطبق با شرایط اقتصادی، اجتماعی و بوم‌شناختی حاکم بر روستا هستند. دهیاری‌ها نهادهای عمومی و غیردولتی هستند که طی چند سال اخیر به منظور اداره امور عمومی روستاها در عرصه نظام مدیریت روستایی کشور مطرح شده‌اند. پژوهش حاضر که به شیوه توصیفی-تحلیلی و پیمایش انجام شده، به بررسی تحلیل عملکرد دهیاری‌ها در فرایند توسعه اقتصادی روستاهای بخش بادرود در شهرستان نطنز استان اصفهان پرداخته است. تعداد خانوارهای ساکن در ۶ روستای بخش بادرود ۱۴۰۷ نفر بوده که ۲۶۲ نفر به عنوان حجم نمونه برگزیده شده‌اند. تحلیل اطلاعات پرسشنامه نیز با آزمون ویلکاکسون صورت پذیرفته است. نتایج پژوهش حاکی از این است که بین دهیاری و توسعه اقتصادی روستا رابطه معناداری وجود داشته و دهیاری‌ها نقش مثبتی در توسعه اقتصادی روستاها ایفا کرده‌اند. همچنین دهیاری‌ها از نظر اقتصادی نقش چندانی در ایجاد زمینه برای تشکیل کارگاه‌های تولیدی در روستا نداشته‌اند، اما تأثیر مثبتی در بازاریابی محصولات کشاورزی و سنددار شدن املاک روستاییان داشته‌اند. داده‌های میدانی این تحقیق در سال ۱۳۸۹ گردآوری شده که در سال ۱۳۹۴ بازنگری و به‌روز شده و صحت آن به تأیید دوباره رسیده است.

واژه‌های کلیدی: دهیاری، توسعه اقتصادی، بخش بادرود، روستا.

^۱ نویسنده مسئول: H_lotfi@garmsariau.ac.ir، ۰۹۱۲۱۰۰۴۷۶۹

بیان مسأله:

روستا کوچک‌ترین واحد تشکیلاتی و اجتماعی در ایران محسوب می‌شود و بدیهی است که این واحد اجتماعی به لحاظ وجود مناسبات اجتماعی، اقتصادی و پایبند بودن افراد به قوانین عرفی و مدنی نمی‌تواند از تشکیلات سازمان مدیریتی بی‌نیاز باشد. اصولاً در جوامع انسانی شکل سازمان مدیریتی متأثر از نظام اجتماعی حاکم بر آن جامعه است و به خصوص اگر جامعه، زیر جامعه‌ای از جوامع فراتر باشد، نقش آن جوامع فراتر نیز به مراتب تأثیرگذارتر خواهد بود. علی‌رغم وجود مسائل عدیده، ساماندهی و تقویت تشکیلات مدیریتی در تداوم نظام اجتماعی با چشم‌اندازی مثبت از توسعه همراه بوده و عدم وجود آن یا ضعیف و ناکارآمد بودن آن، نتیجه کاملاً معکوس خواهد داشت (مهدوی و همکاران، ۱۳۸۴: ۲۱). آینده مدیریت جدید روستایی متکی بر ظرفیت‌های جوامع محلی با اداره و کنترل دقیق مکان و بهره‌وری از منابع موجود می‌باشد. لذا مجموعه مدیریت باید به وسیله استراتژی‌های کارآمد، قدرت عمل، ابتکار در سازندگی و سیاست‌گذاری حساب شده همراه باشد. مدیریت جدید توسعه روستایی باید درک توسعه محلی، بروز ابتکارها، جمع‌گرایی و مشارکت را در دستور کار قرار دهد و قادر به تحلیل مشکلات اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی فضاهای روستایی باشد (مطیعی‌لنگرودی، ۱۳۸۲: ۲۲۹). نیل به اهداف توسعه روستایی که معمولاً ابعاد گوناگون اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی را در بر می‌گیرد علاوه بر انجام مطالعات لازم، وجود ساختارهای مناسب اداری، سازوکارهای قانونی، تأمین اعتبار و بودجه لازم و وجود کارشناسان خبره در بیرون از روستا، خود نیز مستلزم فراهم شدن شرایطی مناسب برای اداره امور در درون روستا است و مدیران روستایی می‌باید ضمن انتقال مطالبات مردم روستا در زمینه توسعه روستایی به مسئولین مربوط، جاذب امکاناتی باشند که برای روستا منظور شده است. این حلقه اتصال مقتضیات درون روستا با آنچه در بیرون از روستا به نام روستا و توسعه روستایی شکل می‌گیرد؛ به انضمام اداره امور داخلی روستا مجموعاً چارچوب مدیریت روستایی را شکل می‌دهد. برای تحقق اهداف توسعه روستایی، نیاز به مدیریت محلی احساس می‌شود تا بتواند با بررسی و شناسایی مشکلات روستا، بهترین راه‌حل‌های ممکن را برای توسعه جامعه روستایی عملیاتی نماید (اشرف‌زاده، ۱۳۸۸: ۲).

بررسی روند مدیریت روستایی در ایران نشان می‌دهد که تحولات زیادی در این زمینه رخ داده و مدیریت روستایی محلی همواره فراز و زیادی را پشت سر گذاشته است. فروپاشی نظام مدیریت روستایی سنتی و عدم جایگزینی مدیریت نوین، برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی روستایی بلافاصله پس از پیروزی انقلاب اسلامی، برگزاری انتخابات سراسری شوراهای اسلامی شهر و روستا در سال ۱۳۷۷، تصویب قانون تأسیس دهیاری‌های خودکفا، تصویب قانون تجمیع عوارض و اختصاص ۳۰ درصد از عوارض متمرکز به روستاها سرفصل‌های اصلی تحولاتی است که در این خصوص روی داده است (شیخی و همکاران، ۱۳۹۲: ۲). در روند تحول مدیریت روستایی، ایجاد زمینه برای شکل‌گیری دهیاری‌ها رفع خلأ وجود سازوکار اجرای فعالیت‌های اجرایی در روستا در کنار شوراهای اسلامی روستایی و اختصاص بخشی از عوارض متمرکز، فصل نوینی را در مدیریت روستایی گشوده است (بدری، ۱۳۸۶: ۱۹). گره مدیریت روستایی در ایران طی چند دهه گذشته و شاید در یک‌صد سال اخیر در ابعاد سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی یکی از مهم‌ترین چالش برنامه‌ریزان و متخصصین بوده است. این مسئله همان قدر که در هر یک از ابعادش اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد، برای روستا و روستائیان که به گفته لمتون اساس حیات اجتماعی ایران بر آن‌ها استوار است، حائز اهمیت می‌باشد (قدیری‌معصوم و همکاران، ۱۳۸۳: ۱۷۷). مدیریت روستایی در ایران دارای سابقه طولانی می‌باشد، این مدیریت با توجه به کوچک بودن دهات و همچنین وابستگی فعالیت‌های مختلف روستایی به یکدیگر دارای ویژگی‌هایی است که بی‌توجهی به این ویژگی‌ها و همسان دانستن آن با مدیریت شهری، مشکلات فراوانی را برای روستاهای کشور ایجاد کرده است (چوبچیان و همکاران، ۱۳۸۶: ۸۸) و به علت عدم تطبیق این مدیریت با روستاهای کشور جلوی پیشرفت و آبادانی آن‌ها گرفته شده و در مواردی حتی موجب نابودی روستاهای آباد شده است. با توجه به فعالیت و اهمیت چندساله دهیاری‌ها، تحلیل عملکرد دهیاری‌ها و نقش این نهاد در ابعاد مختلف توسعه روستایی اهمیت درخور دارد. در این تحقیق تلاش می‌شود نقش دهیاری‌ها در فرایند توسعه روستایی در روستاهای محدوده بخش بادرود شهرستان نطنز در بعد اقتصادی بررسی شود.

پیشینه نظری تحقیق:

اهمیت مسئله مدیریت در جوامع مختلف بر هیچ‌کس پوشیده نیست چراکه امکانات و منابع موجود هدف‌دار است و برای استفاده درست و بهینه از این امکانات محدود، داشتن مدیریتی دانا و توانا از ضروریات است. متأسفانه در کشورهای جهان سوم از جمله ایران به مدیریت علمی اهمیت کمی داده شده است و به علت تمرکز تصمیم‌گیری‌ها در مرکز مدیریت‌های منطقه‌ای و محلی کمتر مورد توجه قرار می‌گیرند (رضائیان، ۱۳۸۰: ۴-۳). از مهم‌ترین ابعاد توسعه روستایی و شاید بتوان گفت مهم‌ترین بعد آن، مدیریت روستایی است که نقش بسیار مهم در هماهنگی فعالیت‌های توسعه روستایی بر عهده دارد. مدیریت روستایی با مدیریت شهری تفاوت‌های زیادی دارد چرا که شهر و روستا دو محیط مختلف هستند، به همین دلیل نمی‌توان اصول و قوانین مدیریت کلاسیک شهری را برای روستا به اجرا درآورد (لشنی پارسا، ۱۳۸۵: ۲). کارگزاران روستایی هنوز راه طولانی در پیش دارند تا بتوانند تشخیص دهند که چگونه مدیریت می‌تواند در خدمت توسعه روستایی باشد (چمبرز، ۱۳۷۶: ۲۳۰). بررسی مدیریت روستایی در ایران نشان می‌دهد که تحولات زیادی در این زمینه رخ داده و مدیریت روستایی محلی همواره فراز و نشیب‌های زیادی را پشت سر گذاشته است. فروپاشی نظام مدیریت روستایی سنتی و عدم جایگزینی مدیریت نوین (قبل از انقلاب) برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی روستایی بلافاصله پس از پیروزی انقلاب اسلامی، برگزاری انتخابات سراسری شوراهای اسلامی شهر و روستا در سال ۱۳۷۷، تصویب قانون تأسیس دهیاری‌های خودکفا و تصویب قانون تجمیع عوارض و اختصاص ۳۰ درصد از عوارض متمرکز به روستاها سرفصل‌های اصلی تحولاتی است در این خصوص روی داده است. در روند تحول مدیریت روستای ایجاد زمینه برای شکل‌گیری دهیاری‌ها رفع خلأها و وجود سازوکار اجرای فعالیت‌های اجرایی در روستا در کنار شوراهای اسلامی روستایی و اختصاص بخشی از عوارض متمرکز فصل نوینی را در مدیریت روستایی گشوده است. برای داشتن روستایی آباد و پایدار باید جهانی فکر و محلی عمل کرد (بریمانی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۶۶). به نتایج برخی از این تحقیقات که در این زمینه صورت گرفته است، اشاره می‌کنیم:

ایمانی جاجرمی و همکاران (۱۳۸۸) در بررسی تحولات مدیریت روستایی از مشروطیت تاکنون به این نتیجه رسیدند که از اصلاحات ارضی دهه ۱۳۴۰ تا اواخر دهه ۱۳۷۰ نهادینگی و پایداری در مدیریت روستایی ایران وجود نداشت اما تأسیس دهیاری‌های خودکفا در روستاها آخرین تحول جهت ساماندهی مدیریت روستایی می‌داند. با این حال استمرار مشکلات ساختاری مانند کمبود سرمایه انسانی، نظام اداری متمرکز و کمبود منابع مالی پایدار، چالش‌هایی هستند که در صورت بی‌توجهی می‌توانند به‌عنوان موانعی برای مدیریت روستایی کشور عمل کنند. احمد تقدیسی و همکاران (۱۳۹۰) نتیجه می‌گیرند که وضعیت روستاها پس از شکل‌گیری دهیاری بهتر شده و رضایتمندی مردم نسبت به دهیاری تأیید شده است. همچنین چند مشکل مهم بر سر راه دهیاران وجود دارد، از جمله کمبود منابع مالی و اعتباری، نو پا بودن این نهاد، به‌طور کامل دولتی نبودن و مشخص نبودن وضعیت بودجه و کمک‌های مالی سازمان‌های ذی‌ربط. فال سلیمان و همکاران (۱۳۹۱) عملکرد دهیاری‌ها و ضعف و قوت‌های آن را مورد بررسی قرار داده و طبق نتایج تحقیق، نقش دهیاری‌ها در ارتباط با توسعه روستایی تا حدود زیادی رضایت‌بخش بوده و بعد شاخص‌های اقتصادی از دیدگاه مردم بهترین عملکرد را داشته است. رضوانی و همکاران (۱۳۹۲) در مقاله «ارزیابی عملکرد دهیاری‌ها با استفاده از مدل چارچوب عمومی ارزیابی (CAF) در شهرستان دهلران» عملکرد دهیاری‌ها را نامطلوب ارزیابی کرده و عواملی چون تحصیلات پایین دهیاران، نبود برنامه مصوب ۵ ساله در دهیاری‌ها، عدم مشارکت مردم و مشکلات مالی را در این زمینه موثر می‌دانند. قنبری و همکاران (۱۳۹۱) به این نتیجه رسیده‌اند که دهیاران بخش میمند در ابعاد عمرانی، فرهنگی و به‌ویژه بعد اقتصادی توسعه روستایی عملکرد مطلوبی نداشته‌اند. "از مهم‌ترین دلایل عدم موفقیت آن‌ها می‌توان به توانایی کم دهیاران، عدم همکاری شورا و دهیاری، امکانات محدود دهیاری، عدم هماهنگی دهیارها و سازمان‌های بالادست و ... اشاره کرد. احمدوند (۱۳۹۲) به این نتیجه رسیده که عملکرد دهیاری‌های مورد مطالعه در ابعاد پنج‌گانه‌ی پایداری در سطح متوسط قرار داشته و در این بین بعد اقتصادی و منابع کمترین و بعد عمرانی و زیربنایی بیشترین توجه و فعالیت را به خود معطوف کرده‌اند. امینی و همکاران (۱۳۹۳) با بررسی ۴ مؤلفه ارزیابی عملکرد

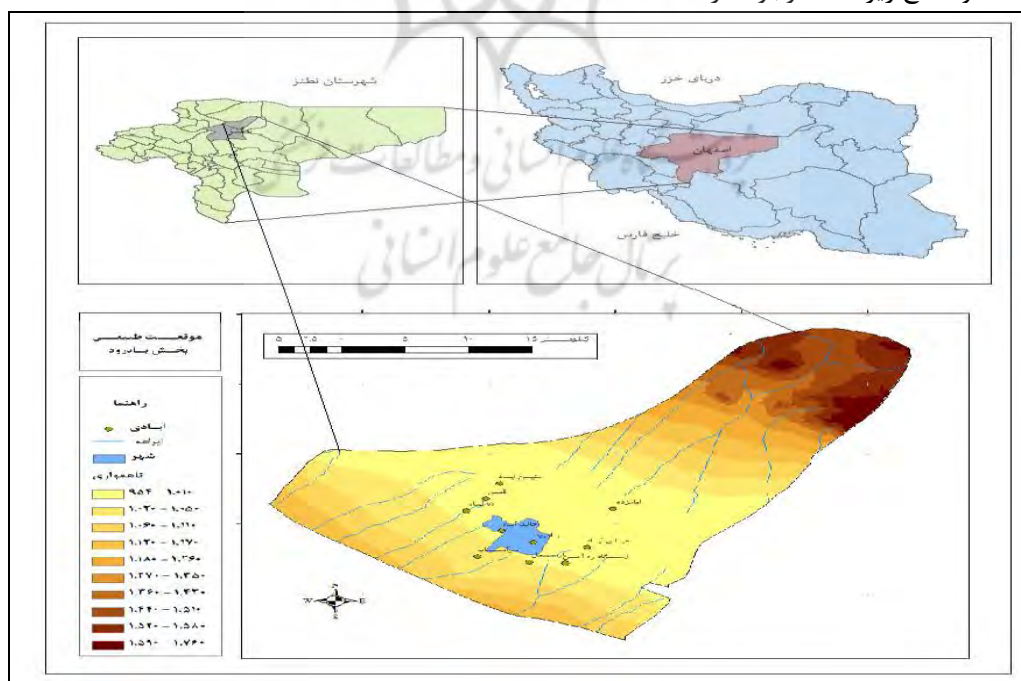
اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی، خدماتی و مدیریتی دهیاری ها آن ها از دیدگاه جامعه روستایی، آن ها را پایین تر از حد متوسط دانسته که ضعف عملکرد دهیاری ها را نشان می دهد.

روش تحقیق:

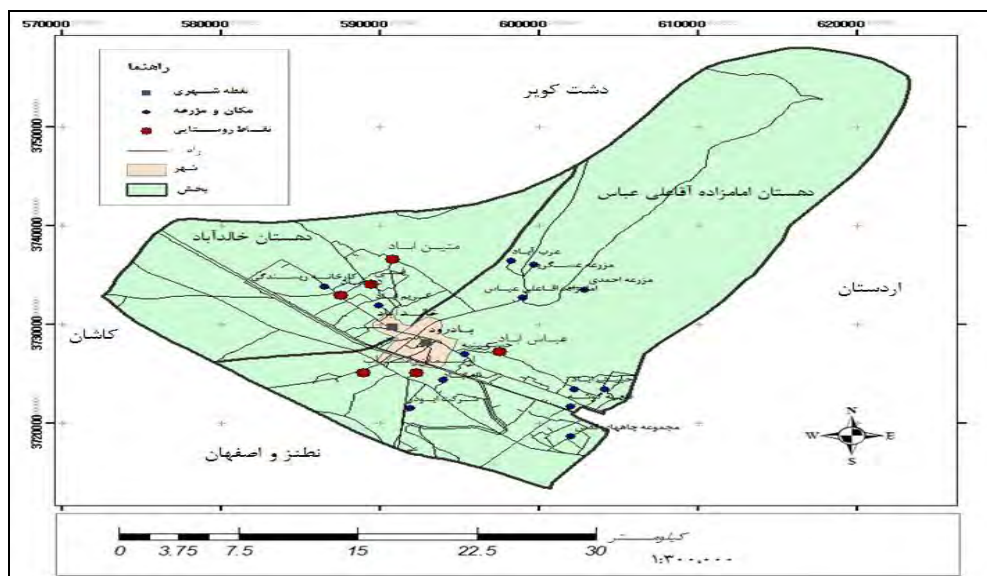
این پژوهش از نوع کاربردی بوده و توصیفی- تحلیلی (پیمایشی) می باشد. گردآوری داده ها از طریق روش های کتابخانه ای و میدانی همچون پرسشنامه استفاده شده است. جامعه آماری مورد مطالعه خانوارهای روستایی و دهیاران روستاهای بخش بادرود است که در سطح ۶ روستا با نمونه گیری تصادفی انتخاب شده اند. تعداد خانوارهای ساکن در ۶ روستای بخش بادرود ۱۴۰۷ نفر بوده که با نمونه گیری کوکران حجم نمونه ای برابر ۲۶۲ نفر برگزیده شده اند. (جدول شماره ۱). بر این اساس عملکرد دهیاری ها در فرایند توسعه اقتصادی در قبل و پس از تشکیل دهیاری از طریق آزمون ویلکاکسون مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است.

محدوده مورد مطالعه:

بخش بادرود، در شمال شهرستان نطنز واقع شده، که از غرب به شهرستان کاشان، از جنوب به نطنز و اصفهان، از جنوب شرق به اردستان و از شمال و شمال شرق به دشت کویر و استان سمنان محدود شده است و تا مرکز استان ۱۶۷ کیلومتر فاصله دارد. ارتفاع منطقه بین ۹۰۰ تا ۱۱۰۰ متر از سطح دریاست و دارای شیب کمتر از یک درجه می باشد (صالحیان بادی و رهگشای، ۱۳۹۰: ۱۹۱۰-۱۹۰۱). بر اساس آخرین تقسیمات کشوری (۱۳۸۵)، بخش امامزاده (بادرود) از ۲ دهستان به نام های خالدآباد و امامزاده آقاعلی عباس تشکیل شده و دارای ۲ شهر بادرود و خالدآباد و ۶ روستا به نام های اریسمان، ده آباد، فمی، متین آباد، عباس آباد و سراسیاب می باشد. (شکل شماره ۲). محدوده مورد مطالعه که در حاشیه کویر مرکزی ایران حذفاصل دشت کویر و کوه های کرکس قرار دارد، همگونی های فراوانی با سایر نقاط خشک و نیمه خشک کشور دارد. فعالیت اقتصادی غالب منطقه کشاورزی است که به ترتیب زراعت، باغداری و دامداری بیشترین فعالیت را شامل می شود. سطح زیرکشت کل بخش بادرود ۷۹۸۶ هکتار می باشد. سطح زیر کشت زراعت کل بخش بادرود از ۱۹۸۳ و باغداری ۸۵۲ هکتار در سال ۱۳۴۵ به ۷۹۸۶ هکتار زراعت و ۱۴۹۰ هکتار باغ در سال ۱۳۹۰ رسیده (جهاد کشاورزی نطنز، ۱۳۹۰) که نشان می دهد رابطه مستقیمی بین تعداد چاه ها و سطح زیر کشت وجود دارد.

شکل ۱- موقعیت عمومی و طبیعی بخش بادرود در استان اصفهان

شکل ۲- موقعیت سیاسی- اداری سکونت‌گاه‌های انسانی در بخش بادرود

یافته‌های تحقیق:

مطابق جدول شماره ۱ مجموع جمعیت روستایی بخش بادرود ۵۴۵۲ نفر می‌باشند که بیشترین جمعیت را روستای اریسمان با ۱۷۴۵ نفر داراست. بر این اساس مطابق تعداد جمعیت هر روستا تعداد نمونه‌ها انتخاب شده و اریسمان با ۹۱ نمونه و سرآسیاب با ۹ نمونه بیشترین و کمترین میزان توزیع پرسشنامه را داشته‌اند.

جدول ۱- تعداد جمعیت و خانوارهای روستاهای مورد مطالعه

نام روستا	تعداد کل جمعیت	تعداد خانوار	حجم نمونه
سرآسیاب	۱۶۵	۴۸	۹
اریسمان	۱۷۴۵	۴۸۹	۹۱
عباس‌آباد	۲۰۶	۵۸	۱۱
فمی	۹۹۸	۲۳۴	۴۳
مستین‌آباد	۵۴۷	۱۳۷	۲۶
ده‌آباد	۱۷۹۱	۴۴۱	۸۲
مجموع	۵۴۵۲	۱۴۰۷	۲۶۲

مأخذ: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۰

الف- مشخصات فردی دهیاران:

از نظر ویژگی‌های شخصی، کلیه دهیاران بومی بوده، از سنین جوان و میانسال بوده و دارای تحصیلات حداقل دبیرستان می‌باشند؛ از نظر جنسیت همگی مرد بوده و دارای سوابق فعالیتی مختلفی از ۱ سال تا ۶ سال هستند. از ۶ روستا دو دهیار شغل اصلی خود را دهیاری می‌دانند و بقیه دهیاری را شغل دوم خود می‌دانند. (جدول شماره ۲).

جدول ۲- ویژگی ها و مشخصات دهیاران روستاهای مورد مطالعه

نام روستا	سابقه فعالیت	جنسیت	شغل اصلی	شغل فرعی	سن	تحصیلات	بومی یا غیربومی
عباس آباد	۲سال	مرد	کارمند بانک	دهیار	۲۹	فوق دیپلم	بومی
فمی	۶سال	مرد	کشاورز	دهیار	۴۵	دیپلم	بومی
سرآسیاب	۲سال	مرد	کارمند	دهیار	۳۰	فوق دیپلم	بومی
ده آباد	۱سال	مرد	دهیار	ندارد	۲۸	لیسانس	بومی
اریسمان	۴سال	مرد	دهیار	کشاورز	۴۷	دیپلم	بومی
متین آباد	۵سال	مرد	معلم	دهیار	۴۱	فوق دیپلم	بومی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۳.

ب- مشخصات فردی سرپرستان خانوار:

وضعیت شغلی: از نظر شغلی کمتر از نصف سرپرستان خانوار نمونه (۴۲,۹ درصد) این پژوهش کشاورز بوده و شغل‌های کارمند و فروشنده و کارگر در مرحله بعد قرار دارند. توزیع این جدول نمونه تقریباً نمایانگر پراکندگی آماری پاسخگویان در جامعه آماری مورد بررسی می‌باشد. (جدول شماره ۳).

جدول ۳- توزیع پاسخگویان بر حسب وضعیت شغلی

وضعیت شغلی	فراوانی	درصد
کشاورز	۶۰	۴۲,۹
دامدار	۵	۳,۶
کارگر	۱۴	۱۰
فروشنده	۱۹	۱۳,۶
کارمند	۲۳	۱۶,۴
سایر	۱۹	۱۳,۶

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۳.

تجزیه و تحلیل یافته‌ها:

پرسشنامه شامل دو قسمت جداگانه بوده، بخشی مشخصات فردی پاسخگویان (سن، جنس، تأهل و ...) و یافته‌های توصیفی را شامل می‌شده و دیگری آزمون فرضیه‌ها است. پرسشنامه آزمون فرضیه‌ها هر کدام شامل چند گویه یا سؤال بسته می‌شود و به وسیله طیف لیکرت یا رتبه‌ای از پنج قسمت مساوی تشکیل شده تا پاسخگو گرایش خود را در سؤالات مشخص نماید. در جدول ۷ و ۸ جزئیات نتایج گویه‌های اقتصادی قبل و پس از تشکیل دهیاری‌ها از نظر پاسخگویان (مردم و دهیارها) مورد بررسی قرار گرفته است. طبق جدول ۴ بالاترین انحراف معیار را در بین شاخص‌های اقتصادی پیش از تشکیل دهیاری را «میزان سرمایه‌گذاری تولیدی در روستا» با ۱,۴۹۱ و کمترین انحراف معیار را گویه «تعداد کارگاه‌های تولیدی در روستا» با انحراف معیار ۰,۹۳۸۹ داراست. همچنین در تحلیل گویه‌ها پس از تشکیل دهیاری بیشترین انحراف معیار را «کیفیت بازاریابی محصولات کشاورزی در روستا» و کمترین انحراف معیار به گویه‌های «میزان سرمایه‌گذاری تولیدی در روستا» (۱,۴۹۱) و «تعداد کارگاه‌های تولیدی در روستا» (۰,۶۴۹۷) اختصاص دارد.

در جدول شماره ۵ میانگین‌های بدست آمده از گویه‌های اقتصادی پیش از تشکیل دهیاری (میانگین‌های جدول ۷) را به ترتیب از بیشترین تا کمترین میزانی که پاسخ‌دهندگان به آن اشاره داشته‌اند، دسته‌بندی شده است. در جدول شماره ۶ نیز میانگین‌های بدست آمده از گویه‌های اقتصادی پس از تشکیل دهیاری (میانگین‌های جدول ۵) را به ترتیبی که پاسخ‌دهندگان به سؤالات انتخاب کرده‌اند را نشان می‌دهد. در جدول شماره ۷ مقایسه‌ای بین نتایج پژوهش در زمینه میانگین گویه‌های اقتصادی قبل و پس از شکل‌گیری دهیاری‌ها را انجام گرفته است.

بر اساس جدول ۷ از نظر پاسخ دهندگان "پیش از تشکیل دهیاری‌ها"، «توسعه قالیبافی» و «کیفیت بازاریابی محصولات کشاورزی و دامی» در وضعیت مناسبی قرار داشته ولی «تعداد کارگاه‌های تولیدی»، «میزان سرمایه‌گذاری تولیدی» و «ایجاد فرصت‌های شغلی جدید» در روستاهای محدوده وضعیت مناسبی نداشته است. داده‌های به دست آمده از نتایج "پس از تشکیل دهیاری" در جدول ۸ نشان می‌دهد «تثبیت و سندارشدن املاک» و «ایجاد نهرهای عمومی در روستا» در محدوده با استقرار دهیاری‌ها نیز همچنان وضعیت مناسبی دارد. گویه‌ها نشان می‌دهد «تعداد کارگاه‌های تولیدی»، «میزان سرمایه‌گذاری تولیدی» و «ایجاد فرصت‌های شغلی جدید» در روستاهای بخش بادرود همچنان در وضعیت نامناسب و ناراضی‌کننده‌ای قرار دارد. (جدول شماره ۸).

جدول ۴- بررسی گویه‌های اقتصادی مستخرج از پرسشنامه قبل از تشکیل دهیاری

انحراف معیار	میانگین	کمتر از زیاد		زیاد		تثبیت تولیدی		حدا		تثبیت و سندارشدن املاک		گویه‌های اقتصادی
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۰,۹۳۸۹	۱,۳۷	۱	۰,۷	۰	۰	۷	۵	۳۴	۲۴,۳	۹۸	۷۰	تعداد کارگاه‌های تولیدی در روستا
۱,۰۲۲۱	۱,۴۶	۰	۰	۲	۱,۴	۸	۵,۷	۴۳	۳۰,۷	۸۷	۶۲,۱	ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در روستا
۱,۴۹۱	۱,۴۴	۰	۰	۱	۰,۷	۸	۵,۷	۴۳	۳۰,۷	۸۸	۶۲,۹	میزان سرمایه‌گذاری تولیدی در روستا
۱,۰۴۷۹	۱,۵۱	۰	۰	۱	۰,۷	۱۱	۷,۹	۴۷	۳۳,۶	۸۱	۵۷,۹	زمینه‌های تشکیل تعاونی‌های تولیدی در روستا
۱,۰۵۵۹	۱,۵۲	۰	۰	۱	۰,۷	۱۲	۸,۶	۴۶	۳۲,۹	۸۱	۵۷,۹	گسترش گردشگری در روستا
۱,۰۸۲۳	۱,۷۱	۰	۰	۱	۰,۷	۲۱	۱۵	۵۴	۳۸,۶	۶۴	۴۵,۷	ایجاد نهرهای عمومی در روستا
۱,۱۳۰۹	۲,۱۱	۲	۱,۴	۱۱	۷,۹	۳۵	۲۵	۴۵	۳۲,۱	۴۷	۳۳,۶	میزان توسعه قالی‌بافی در روستا
۱,۱۷۲۹	۲,۱۹	۱	۰,۷	۶	۴,۳	۲۷	۱۹,۳	۵۳	۳۷,۹	۵۳	۳۷,۹	کیفیت بازاریابی محصولات کشاورزی در روستا
۱,۱۸۰۴	۱,۹۴	۱	۰,۷	۵	۳,۶	۲۸	۲۰	۵۶	۴۰	۵۰	۳۵,۷	کیفیت بازاریابی محصولات دامی در روستا
۱,۱۵۵۷	۱,۷۶	۰	۰	۳	۲,۱	۲۴	۱۷,۱	۵۰	۳۵,۷	۶۳	۴۵	میزان درآمد افراد روستا
۱,۱۹۶۴	۱,۵۴	۰	۰	۲	۱,۴	۱۳	۹,۳	۴۳	۳۰,۷	۸۲	۵۸,۶	میزان اشتغال غیر کشاورزی روستا
۱,۱۴۷۹	۱,۷۱	۰	۰	۴	۲,۹	۲۰	۱۴,۳	۴۷	۳۳,۶	۶۹	۴۹,۳	تثبیت و سندارشدن املاک در روستا

منبع: یافته‌های میدانی پژوهش، ۱۳۹۳.

جدول ۵- بررسی گویه های اقتصادی مستخرج از پرسشنامه پس از تشکیل دهیاری

انحراف معیار	میانگین	خیلی زیاد		زیاد		تعداد		کم		خیلی کم		گویه های اقتصادی
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۰,۶۴۹۷	۱,۸۲	۰	۰	۲	۷,۱	۸	۱۵	۴۳	۳۰,۷	۶۶	۴۷,۱	تعداد کارگاه های تولیدی در روستا
۰,۶۷۲۲	۲,۲۴	۴	۲,۹	۱۱	۷,۹	۳۶	۲۵,۷	۵۲	۳۷,۱	۳۷	۲۶,۴	ایجاد فرصت های شغلی جدید در روستا
۰,۶۳۷۷	۲,۲۹	۴	۲,۹	۱۲	۸,۶	۴۳	۳۰,۷	۴۳	۳۰,۷	۳۸	۲۷,۱	میزان سرمایه گذاری تولیدی در روستا
۰,۶۷۳۰	۲,۳۲	۴	۲,۹	۱۲	۸,۶	۴۶	۳۲,۹	۴۱	۲۹,۳	۳۷	۲۶,۴	زمینه های تشکیل تعاونی های تولیدی در روستا
۰,۶۸۳۴	۲,۵۱	۴	۲,۹	۱۸	۱۲,۹	۵۳	۳۷,۹	۳۵	۲۵	۳۰	۲۱,۴	گسترش گردشگری در روستا
۰,۷۴۴۲	۲,۹۶	۱۳	۹,۳	۲۸	۲۰	۵۲	۳۷	۳۵	۲۵	۱۲	۸,۶	ایجاد نهادهای عمومی در روستا
۱,۰۱۱۳	۲,۸۲	۱۰	۷,۱	۳۰	۲۰,۷	۴۵	۳۲,۱	۳۶	۲۵,۷	۱۹	۱۳,۶	میزان توسعه قالی بافی در روستا
۳,۴۹۶۳	۲,۷۶	۹	۶,۴	۳۱	۲۲,۱	۴۳	۳۰,۷	۳۲	۲۲,۹	۲۵	۱۷,۹	کیفیت بازاریابی محصولات کشاورزی در روستا
۰,۸۴۰۷	۲,۹۱	۱۰	۷,۱	۴۱	۲۹,۳	۴۱	۲۹,۳	۲۲	۱۵,۷	۲۶	۱۸,۶	کیفیت بازاریابی محصولات دامی در روستا
۰,۸۱۰۱	۲,۷۳	۸	۵,۷	۲۹	۲۰,۷	۴۶	۳۲,۹	۳۱	۲۲,۱	۳۶	۱۸,۶	میزان درآمد افراد روستا
۰,۷۲۳۸	۲,۴۹	۹	۶,۴	۲۰	۱۴,۳	۳۷	۲۶,۴	۳۹	۲۷,۹	۳۵	۲۵	میزان اشتغال غیر کشاورزی روستا
۰,۸۱۷۹	۳,۱۹	۲۱	۱۵	۳۲	۲۲,۹	۵۱	۳۶,۴	۲۴	۱۷,۱	۱۲	۸,۶	تثبیت و سندارشدن املاک در روستا

منبع: یافته های میدانی پژوهش، ۱۳۹۳.

جدول ۶- ترتیب میانگین های بدست آمده از گویه های اقتصادی پیش از تشکیل دهیاری

ردیف	گویه های اقتصادی	پیش از تشکیل دهیاری
۱	کیفیت بازاریابی محصولات کشاورزی	۲,۱۹
۲	میزان توسعه قالی بافی در روستا	۲,۱۱
۳	کیفیت بازاریابی محصولات دامی	۱,۹۴
۴	میزان درآمد افراد روستا	۱,۷۶
۵	ایجاد نهادهای عمومی در روستا	۱,۷۱
۶	تثبیت و سندارشدن املاک	۱,۷۱
۷	میزان اشتغال غیر کشاورزی روستا	۱,۵۴
۸	گسترش گردشگری در روستا	۱,۵۲
۹	زمینه های تشکیل تعاونی های تولیدی	۱,۵۱
۱۰	ایجاد فرصت های شغلی جدید	۱,۴۶
۱۱	میزان سرمایه گذاری تولیدی	۱,۴۴
۱۲	تعداد کارگاه های تولیدی در روستا	۱,۳۷
۱۳	میانگین	۱,۶۸

منبع: یافته های میدانی پژوهش، ۱۳۹۳.

جدول ۷- ترتیب میانگین‌های بدست آمده از گویه‌های اقتصادی پس از تشکیل دهیاری

ردیف	گویه های اقتصادی	پس از تشکیل دهیاری
۱	تثبیت و سندارشدن املاک	۳,۱۹
۲	ایجاد نه‌های عمومی در روستا	۲,۹۶
۳	کیفیت بازاریابی محصولات دامی	۲,۹۱
۴	میزان توسعه قالی‌بافی در روستا	۲,۸۲
۵	کیفیت بازاریابی محصولات کشاورزی	۲,۷۶
۶	میزان درآمد افراد روستا	۲,۷۳
۷	گسترش گردشگری در روستا	۲,۵۱
۸	میزان اشتغال غیر کشاورزی روستا	۲,۴۹
۹	زمینه‌های تشکیل تعاونی‌های تولیدی	۲,۳۲
۱۰	میزان سرمایه‌گذاری تولیدی	۲,۲۹
۱۱	ایجاد فرصت‌های شغلی جدید	۲,۲۴
۱۲	تعداد کارگاه‌های تولیدی در روستا	۱,۸۲
۱۳	میانگین	۲,۵۸

منبع: یافته‌های میدانی پژوهش، ۱۳۹۳.

جدول ۸- مقایسه میانگین گویه‌های اقتصادی قبل و پس از تشکیل دهیاری

شماره	گویه های اقتصادی	پیش از تشکیل دهیاری	پس از تشکیل دهیاری
۱	تثبیت و سندارشدن املاک	۱,۷۱	۳,۱۹
۲	ایجاد نه‌های عمومی در روستا	۱,۷۱	۲,۹۶
۳	کیفیت بازاریابی محصولات دامی	۱,۹۴	۲,۹۱
۴	میزان توسعه قالی‌بافی در روستا	۲,۱۱	۲,۸۲
۵	کیفیت بازاریابی محصولات کشاورزی	۲,۱۹	۲,۷۶
۶	میزان درآمد افراد روستا	۱,۷۶	۲,۷۳
۷	گسترش گردشگری در روستا	۱,۵۲	۲,۵۱
۸	میزان اشتغال غیر کشاورزی روستا	۱,۵۴	۲,۴۹
۹	زمینه‌های تشکیل تعاونی‌های تولیدی	۱,۵۱	۲,۳۲
۱۰	میزان سرمایه‌گذاری تولیدی	۱,۴۴	۲,۲۹
۱۱	ایجاد فرصت‌های شغلی جدید	۱,۴۶	۲,۲۴
۱۲	تعداد کارگاه‌های تولیدی در روستا	۱,۳۷	۱,۸۲
-	میانگین	۱,۶۸	۲,۵۸

منبع: یافته‌های میدانی پژوهش، ۱۳۹۳.

میانگین کلی طیف لیکرت گویه‌های اقتصادی قبل از تشکیل دهیاری ۱,۶۸ و بعد از تشکیل دهیاری ۲,۵۸ بوده است و این نشان‌دهنده آن است که دهیاری‌ها تأثیر مثبتی در توسعه اقتصادی روستاهای بخش با درود داشته‌اند (جدول شماره ۹). بررسی یک‌به‌یک میانگین گویه‌های قبل و بعد از تشکیل دهیاری نشان می‌دهد که میانگین رضایت از همه گویه‌های اقتصادی مورد بررسی پس از تشکیل دهیاری افزایش یافته است؛ بیشترین اختلاف را گویه‌های «تثبیت و سندارشدن املاک» و «ایجاد

نهرهای عمومی در روستا» و در مرحله بعد «گسترش گردشگری در روستا» نسبت به پیش از استقرار دهیاری به خود اختصاص داده‌اند. در واقع نتایج جدول نشان می‌دهد دهیاری‌ها در تمامی گویه‌های اقتصادی نقش مثبتی در توسعه اقتصادی روستاها ایفا کرده‌اند.

جدول ۹- نتایج آزمون ویلکاکسون

نام اختصاری	گویه‌های اقتصادی	میزان Z	سطح معناداری
Q1	تعداد کارگاه‌های تولیدی در روستا	-۵,۶۹۳	۰/۰۰۰
Q2	ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در روستا	-۷,۰۳۲	۰/۰۰۰
Q3	میزان سرمایه‌گذاری تولیدی در روستا	-۷,۴۵۳	۰/۰۰۰
Q4	زمینه‌های تشکیل تعاونی‌های تولیدی در روستا	-۶,۷۹۳	۰/۰۰۰
Q5	گسترش گردشگری در روستا	-۷,۳۷۲	۰/۰۰۰
Q6	ایجاد نهرهای عمومی در روستا	-۸,۱۶۵	۰/۰۰۰
Q7	میزان توسعه قالی‌بافی در روستا	-۷,۲۹۳	۰/۰۰۰
Q8	کیفیت بازاریابی محصولات کشاورزی در روستا	-۴,۵۹۹	۰/۰۰۰
Q9	کیفیت بازاریابی محصولات دامی در روستا	-۵,۶۳۵	۰/۰۰۰
Q10	میزان درآمد افراد روستا	-۶,۱۸۶	۰/۰۰۰
Q11	میزان اشتغال غیر کشاورزی روستا	-۶,۵۸۷	۰/۰۰۰
Q12	تثبیت و سندارشدن املاک در روستا	-۸,۳۳۴	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های میدانی پژوهش، ۱۳۹۳.

جدول ۱۰- آزمون ویلکاکسون جهت معناداری ارتباط بین دهیاری‌ها و توسعه اقتصادی روستاها

ارقام محاسبه‌شده	مؤلفه‌های اقتصادی
۱,۶۸	میانگین رتبه‌ای قبل از تشکیل دهیاری
۲,۵۸	میانگین رتبه‌ای بعد از تشکیل دهیاری
۰/۰۰۰	سطح معناداری

منبع: یافته‌های میدانی پژوهش، ۱۳۹۳.

آزمون ویلکاکسون جهت معنی‌داری نشان می‌دهد که سطح معناداری گویه‌ها ۰/۰۰ می‌باشد. بر اساس آزمون ویلکاکسون P محاسبه شده در سطح آلفا ۰/۰۵ با ۰/۰۹۵ اطمینان کوچک‌تر از سطح آلفا ۰/۰۵ است و می‌توان H_0 را به نفع H_1 رد نمود. به همین دلیل فرضیه مورد تأیید گرفته و نشان می‌دهد بین دهیاری‌ها و توسعه اقتصادی روستاها رابطه معناداری وجود دارد. جدول شماره ۱۱ میانگین رتبه‌ای ارتباط بین دهیاری‌ها و توسعه اقتصادی روستاها در دو دوره را بررسی کرده که این میانگین رتبه‌ای قبل از تشکیل دهیاری (۱,۶۸) و پس از شکل‌گیری دهیاری‌ها (۲,۵۸) بوده است؛ سطح معناداری نیز صفر به دست آمده است. بر این اساس فرضیه تحقیق مورد تأیید قرار می‌گیرد و بین دهیاری‌ها و توسعه اقتصادی روستاها در محدوده مورد مطالعه رابطه معناداری وجود دارد. افزایش میانگین در دو دوره هم نشان می‌دهد دهیاری تأثیر مثبتی در توسعه اقتصادی روستاهای بخش بادرود داشته است.

جدول ۱۱- تحلیل آماری گویه‌های پژوهش در SPSS

	q1	q2	q3	q4	q5	q6	q7	q8	q9	q10	q11	q12
Mann-Whitney U	5.666E3	4.676E3	5.548E3	5.614E3	5.806E3	4.820E3	5.467E3	5.355E3	5.047E3	5.817E3	5.806E3	5.068E3
Wilcoxon W	1.367E4	9.626E3	1.355E4	1.362E4	1.381E4	9.770E3	1.347E4	1.336E4	1.305E4	1.382E4	1.381E4	1.002E4
Z	-5.693	-7.032	-7.453	-6.793	-7.372	-8.165	-7.293	-4.599	-5.635	-6.186	-6.587	-8.334
Asymp. Sig. (2-tailed)	.206	.001	.144	.183	.338	.002	.102	.061	.011	.373	.338	.012

a. Grouping Variable: jender

نتیجه‌گیری:

پژوهش‌هایی که در زمینه تأثیر دهیاری انجام شده نتایج متفاوتی را نشان می‌دهد؛ از جمله تحقیقاتی که مورد بررسی قرار گرفته ایمانی جاجرمی و همکاران (۱۳۸۸)، احمد تقدیسی و همکاران (۱۳۹۰) و فال سلیمان و همکاران (۱۳۹۱) به اثرات و عملکرد مثبت نهاد دهیاری دست یافته‌اند ولی در مقابل رضوانی و همکاران (۱۳۹۰)، قنبری و همکاران (۱۳۹۱) و امینی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهش‌های خود به عملکرد نامطلوب و تأثیر ضعیف دهیاری‌ها در ابعاد مختلف توسعه روستایی رسیده‌اند. همچنین احمدوند (۱۳۹۲) تأثیر دهیاری در محدوده مطالعه خود را متوسط ارزیابی کرده و نعمتی و همکاران (۱۳۸۶) به این نتیجه رسیده‌اند که دهیاری‌ها به نفع روستاهای بزرگ و به زیان روستاهای کوچک عمل کرده است. بر اساس نتایج پژوهش حاضر میانگین رتبه‌ای مؤلفه‌های اقتصادی قبل از تشکیل دهیاری ۱,۶۸ بوده که بعد از تشکیل دهیاری به ۲,۵۸ رسیده است که نشان از تأثیر مثبت دهیاری در محدوده مورد مطالعه است. سطح معناداری نیز ۰/۰۰۰ را نشان می‌دهد که بیانگر این است که بین دهیاری‌ها و توسعه اقتصادی روستاها در محدوده مورد مطالعه رابطه معناداری وجود دارد. تحلیل گویه‌ها هم نشان می‌دهد بالاترین میانگین بدست آمده در گویه‌ها قبل از شکل‌گیری دهیاری «کیفیت بازاریابی محصولات کشاورزی» (۲,۱۹) بوده که پس از ایجاد دهیاری‌ها گویه «تثبیت و سندارشدن املاک» (۳,۱۹) و «ایجاد نه‌های عمومی در روستا» (۲,۹۶) بیشترین میانگین را از نظر جامعه آماری مورد بررسی بدست آورده است. در هر دو دوره قبل و بعد از تشکیل دهیاری‌ها «ایجاد فرصت‌های شغلی جدید»، «تعداد کارگاه‌های تولیدی در روستا» و «میزان سرمایه‌گذاری تولیدی» کمترین میانگین را به خود اختصاص داده است و از نظر مردم، روستا نیاز به فعالیت‌های تولیدی و ایجاد فرصت شغلی دارد که با دهیاری‌ها هم هنوز نتوانسته‌اند به این درخواست مردم روستا پاسخ درخور دهند.

نتایج پژوهش نشان می‌دهد نهاد دهیاری در روستاهای بخش بادرود نقش بسزایی در کارهایی چون تثبیت و سنددار کردن املاک و ایجاد نه‌های عمومی در روستاهای مورد مطالعه داشته است؛ همچنین مردم از دهیاری‌های نوپا انتظار جذب سرمایه‌گذاری تولیدی، افزایش کارگاه‌های تولیدی و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید را دارند. به عبارتی دیگر انتظار مردم از دهیاری انجام فعالیت‌های زیرساختی و بنیادی جهت حل معیشت و بهبود اوضاع اقتصادی روستاییان است در حالی که به هر دلیل فعالیت دهیاری‌ها در زمینه‌های رونمایی و کالبدی محدود شده است.

References:

1. Ashraf zadeh, Hasan Reza (2009): Review and assessment of Factors affecting the performance of local management in rural areas, Case Study: villages' managers in Khaf town, MA thesis, Ferdowsi University of Mashhad. (in Persian)
2. Imani jajrami, Hosein & Majid Abdollahy (2009): study of changes in rural management in Iran from constitutional up to the present, strategy magazine, 18, No. 52, pp. 18-25. (in Persian)
3. Badri, Seyyed Ali (2007): Interactive role of Islamic Rural Councils, village administrators and people in sustainable rural development, Dhyary-Ha Magazine, number 21, p p. 25-18. (in Persian)

4. Papal Yazdi, Mohammad & Hossein Rajabi Snajrdy (2003) *Theories of the city and periphery, the Samt publisher, Tehran, Iran. (in Persian)*
5. Taghdisi, Ahmad. et al (2011); *Assess and analyze the level of village managers performance in rurals management, case study: Conany district in Kohdasht town, Journal of Urban Management, Tehran, pp. 174-157. (in Persian)*
6. Chambers, Robert (1997): *Rural Development, priority to the poor, translation Mustafa Azkia, Publishing Tehran University, Tehran. (in Persian)*
7. Chvbchyan, Shahla., et al (2007): *Factors affecting the performance of RMs Gilan province. Journal of Rural Development, Year 10, No. 2, pp. 108-87.*
8. Hasan Alian, Davood. (1988): *geomorphology of Karkas in Natanz, supervisor: Servati, MA Thesis, University of Shahid Beheshti, Department of Physical Geography. Tehran. (in Persian)*
9. Rezaeian, Ali (2001): *Principles of Management, the Samt publisher, Second Edition, Tehran. (in Persian)*
10. Rezvani, Mohammad Reza, Somayeh Mohammadi and Sedigheh Piri (2013): *Village management performance evaluation using Generel Evaluation Framework (CAF) (Case Study: Dehloran town), Studies Human Geography, Volume 45, No. 1, pp. 216 -199. (in Persian)*
11. Sheikhi, Hojjat, Taher Parizadi and Bijan Varmarzyar (2013): *review and evaluation of villages managers in the process of rural management and development (case study: the Hamedan town), spatial planning (Geography), Volume 3, row 10, pp. 32 -17.*
12. Salehian Badi, Saeid (2013): *Analysis of Geographical Naming of Emamzadeh District (Badrod), National Conference of Geographic Names, Tehran.*
13. Salehian Badi, Saeid & Mohammad Rahgoshay (2013): *the role of Desert ecotourism in the development of rural settlements (Case Study: Matin Abad tourist Camp in Badrod), National Conference on Geography and rural planning, Mashhad, pp. 1910-1901.*
14. Salehian Badi, Saeid (2013): *Transformation in the methods of exploitation of water resources and its roles in the development of rural agricultural economy Badrod (Natanz), Supervisor: Zia Tavana & Monshi Zadeh, Master thesis geography and rural planning, Shahid Beheshti University, Tehran. (in Persian)*
15. Fal Soleiman, Mahmood et al., (2014): *Review and evaluation of village Managers in the process of Rural Management and Development (Case study: the central District of Birjand), Research and rural planning, Tehran, pp. 95-73. (in Persian)*
16. Ghadiri Masoum, Mojtaba & Mohammad Riahi (2004): *Checking axes and challenges of rural management in Iran, Geographical Research Quarterly, No. 50, pp. 198-177. (in Persian)*
17. Ghanbari, Yousef et al., (2014): *Analysis of performance of Village Managers in the cultural, economic and Construction development of villages, Case study: Meymand District of Firooz-Abad Town, Conference on rural development and agriculture with emphasis on national production, the PNU of Piranshahr. (in Persian)*
18. Lashni Parsa, rohollah, (2006): *Evaluate the effectiveness of the performance of Village Management in Boroujerd, MA thesis in management graduate. Tehran University, Tehran.*
19. *Statistical Center of Iran, villages Profile Natanz town, 1996-2006. (in Persian)*
20. *Statistical Center of Iran, villages Profile Natanz town, 1966-1986. (in Persian)*
21. *Department of Village Management- Office of Planning (2004): A collection of rules and regulations of Village-Management, Press 1, Organization of Municipal and village management, Tehtan.*
22. Mahdavi, Masoud & Najafi Kani (2005): *Village-Management, experience in managing of Iranian villages, Geographical Research Quarterly, No. 53, Tehran, pp. 39-21. (in Persian)*
23. Nemati, Morteza & seyyed Ali Badri (2007): *Evaluation of The role of modern management system in rural, Comparative Village-Management in the great and small villages of Golestan, geographical research journal, Issue 59, pp. 176-161. (in Persian)*